

Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ)
T.a.v. het secretariaat
(digitaal verzonden)

24 april 2024

Referentie: REG/vv/hr/22022024

***Betreft: Reactie op RJ-Uiting 2024-2: Aanpassingen in Richtlijn 610
'Pensioenfondsen' naar aanleiding van de Wet toekomst
pensioenen***

Geachte leden van de Raad,

Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid om te reageren op uw openbare consultatie van de aanpassingen in Richtlijn 610 'Pensioenfondsen'. De ter consultatie gepubliceerde Ontwerp-Richtlijn 610 volgt uit de Wet toekomst pensioenen en de veranderingen in de Pensioenwet per 1 juli 2023 en het Besluit financieel toetsingskader pensioenen. Wij zien in deze aangepaste Richtlijn 610 een welkome guidance voor de sector.

Wij hebben onze belangrijkste bemerkingen bij deze Ontwerp-Richtlijn 610 in deze brief opgenomen. In de bijlage bij deze brief is, met een verwijzing naar de alinea-nummers of de bijlagen bij de Ontwerp-Richtlijn, een aantal overige bemerkingen en suggesties opgenomen.

Complexiteit als gevolg van diversiteit in de van toepassing zijnde regels

Als gevolg van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) kunnen pensioenfondsen in de komende jaren meerdere opties uit de Pensioenwet toepassen, die impact hebben op de verslaggeving van het pensioenfonds. Het is mogelijk dat pensioenfondsen kiezen om alleen het oude Financieel toetsingskader pensioenen (Ftk) toe te blijven passen, of onder de Wtp te kiezen voor een flexibele premieovereenkomst of een solidaire premieovereenkomst. Ook de combinatie van het Ftk en één van de nieuwe pensioenovereenkomsten uit de Wtp is mogelijk. Deze keuzes bepalen de impact en de van toepassing zijnde verslaggevingsregels. Omdat de Pensioenwet, c.q. de Wtp, geen rekening houdt met verslaggevingsaspecten, is het van belang dat de Ontwerp-Richtlijn 610 duidelijk maakt welke verslaggevingseisen voor welke (combinatie) van de gemaakte keuzes voor de pensioenovereenkomsten van een fonds van toepassing zijn.

In de Ontwerp-Richtlijn 610 is geen beslisboom opgenomen. Wij zijn van mening dat het beter is voor het begrip en de te volgen verslaggevingsregels als die er wel komt in de herziene RJ 610. Deze beslisboom zou dan een verwijzing kunnen bevatten naar de relevante paragrafen, onder de gemaakte keuzes (Ftk en/of Wtp) en de fase van de transitie (wel of niet ingevaren).

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 90357,
1006 BJ Amsterdam*

T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponereerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Inconsistenties in benamingen van reserves en fondsen

Er zijn inconsistenties in benamingen van reserves en fondsen tussen de definities in de Wtp en Ontwerp-Richtlijn 610. De classificatie van deze componenten als eigen of vreemd vermogen sluit niet aan bij de classificatie die DNB hanteert in het toetsingskader. Het is wenselijk dat de gebruikte benamingen uit de Wtp met betrekking tot de reserve en fondsen in de jaarrekening en verslagstaten op elkaar aansluiten.

Wij bevelen aan om de classificatie van het compensatiedepot, het risicodelingsfonds/reserve en solidariteitsfonds/reserve in de Ontwerp-Richtlijn 610 waar mogelijk te harmoniseren met de Pensioenwet en/of afwijkingen te verduidelijken.

Voorziening operationele kosten (alinea 244)

In alinea 244 van de Ontwerp-Richtlijn 610 is opgenomen dat onder de technische voorzieningen afzonderlijk de voorziening operationele kosten opgenomen dient te worden. In 610.0 is als onderdeel van de definities opgenomen dat deze voorziening de operationele kosten omvat die gepaard gaan met het doen van toekomstige pensioenuitkeringen. Wij merken het volgende op:

- in de RJ 610 zijn de grondslagen voor de vorming en de waardering voor de voorziening voor operationele kosten niet opgenomen. Wij zijn van mening dat deze in overeenstemming met de Wtp moet worden opgenomen;
- alinea 250 is ten onrechte vervallen. Deze alinea heeft betrekking op de (excasso)voorziening onder Ftk en wij zijn van mening dat handhaving van deze alinea wenselijk is, dan wel het opnemen van een toelichting hoe deze in samenhang met de voorziening voor operationele kosten moet worden opgenomen.

Toeslagen en kortingen (alinea 253 en 254)

In de Ontwerp-Richtlijn 610 is op diverse plekken (met name in alinea 253-255) het begrip 'indexatie' vervangen door 'toeslag' of 'toeslagverlening'. Met de Wtp kunnen naast toeslagen ook kortingen aan de orde zijn. De Richtlijn zou, onzes inziens, hierin moeten voorzien. Wij vinden het wenselijk dat in de Richtlijn wordt opgenomen dat in de jaarrekening het beleid ten aanzien van gemiste toeslagen en het inhalen van (gemiste) toeslagen wordt vermeld.

Met deze opmerkingen en de in de bijlage opgenomen suggesties en overige opmerkingen, hopen wij een constructieve bijdrage te leveren aan een verdere aanscherping van deze Richtlijn.

Vanzelfsprekend zijn wij te allen tijde bereid onze zienswijze nader aan u toe te lichten en mee te denken over praktische oplossingen.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

K. van der Kuij-Groenberg RA
Chief Accountant

Bijlage

Suggesties en overige opmerkingen Ontwerp-Richtlijn 610

610.0	Onder beschermingsrendement is opgenomen: ... <i>wordt toebedeeld aan de vermogens op basis van marktwaardering</i> . Het is niet duidelijk welke vermogens hier bedoeld worden, ter verduidelijking hebben wij de volgende suggestie: ... <i>wordt toebedeeld aan de individuele pensioenaanspraken van deelnemers op basis van marktwaardering</i> .
610.0	Onder lifecycle beleggen is opgenomen: ... <i>op basis van zijn of haar leeftijd verandert...</i> of ... <i>dichterbij zijn/haar pensioenleeftijd komt</i> . Om de Richtlijn 610 meer (gender)neutraal te houden kan wellicht volstaan worden met ... <i>op basis van leeftijd verandert, en ...dichterbij de pensioenleeftijd komt</i> .
610.0	De laatste alinea van 610.0 (In het kader van de invoering van ...) bevat de uitleg van een begrip ('invaren') dat iets eerder in het tekstvoorstel is opgenomen zonder nadere toelichting. Suggestie is om dit laatste stuk tekst te verplaatsen en op te nemen voor de hier opgenomen opsomming.
Alinea 109	In alinea 109 is het begrip 'weerstandvermogen' opgenomen. Het zou passen om in 610.0 onder de definities het begrip weerstandvermogen toe te lichten.
Alinea 110	Opgenomen is: Voor de financiële verantwoording per collectiviteitkring zijn de relevante bepalingen van dit hoofdstuk 610 overeenkomstig van toepassing. Het is niet nodig om deze zin als stellige uitspraak op te nemen. Dezelfde zin voor bedrijfsvoering van het algemeen pensioenfonds staat enkele regels eerder opgenomen, waarbij deze zin niet als stellige uitspraak opgenomen is.
Alinea 239a	Opgenomen is: <i>Dit kunnen het risicodelingsfonds, het solidariteitsfonds en/of het compensatiedepot betreffen.</i> Tussen het risicodelingsfonds en het solidariteitsfonds is een komma en geen 'en/of' opgenomen. Het solidariteitsfonds hoeft niet altijd van toepassing te zijn. Suggestie: <i>Dit kunnen het risicodelingsfonds en/of het solidariteitsfonds en/of het compensatiedepot betreffen.</i>
Alinea 251a	De begrippen herstelplan, dekkingstekort en overbruggingsplan zijn niet eerder in de Richtlijn genoemd. Suggestie om deze begrippen aan de definities toe te voegen. Dit geldt ook voor het begrip 'totaal toetsvermogen' dat in alinea 234 en bijlage 1 wordt genoemd.
Alinea 257b	Opgenomen is: Van de voorziening operationele kosten dient een mutatieoverzicht te worden opgenomen. Het is niet duidelijk in welke mate van detaillering de mutaties, of de begin- en eindstand moeten worden opgenomen.
Alinea 267a	Opgenomen is: <i>Het pensioenfonds dient te vermelden op welke wijze het beschermingsrendement, het projectierendement en het overrendement zijn bepaald en op welke wijze deze rendementen zijn toegerekend aan de (verschillende categorieën van de) voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers (en de vermogensbestanddelen).</i> Niet duidelijk is opgenomen welke vermogensbestanddelen hier worden bedoeld, of dat hier de bestemmingsfondsen worden bedoeld. Het zou de sector helpen als de term 'vermogensbestanddelen' wordt gedefinieerd.
Alinea 312a	Opgenomen is: ... (met een link naar de openstaande vorderingen) ... Het is niet duidelijk wat hier bedoeld wordt met een 'link'? Wordt hier een verloopoverzicht van de premievorderingen bedoeld, met hierin opgenomen; stand

	<p>begin van het jaar, te ontvangen premie, feitelijk ontvangen premie, afgeboekte premie en stand eind van het jaar, of dient in een toelichting de feitelijk ontvangen premie, de achterstallige premie(vorderingen) en de niet-vervallen premie(vorderingen) te worden toegelicht?</p> <p>Ook is opgenomen: ... en de afboekingen uit voorgaande jaren te vermelden. Hierbij hebben wij de suggestie de tekst als volgt te formuleren: De in het boekjaar afgeboekte premie(vorderingen) met betrekking tot voorgaande jaren dient te worden vermeld.</p>
--	--